

Bolivia

At koma úr Føroyum til Bolivia er sum at koma til eina aðra verð. Meginparturin av landinum liggur høgt uppi í Andesfjøllunum, 65% av fólkinum eru upprunafólk, sum hava sína heilt egnu mentan, og allastaðni sært tú tær litfögru kvinnurnar við bowlarahatti og barni á bakinum. Landið er sera fátækt, og kontrastirnir eru øgiligir: millum tey høgu Andesfjøllini og tað lága Amazon-økið, millum hvít og brún, millum rík og fátæk, millum koka-bøndur og oljusjeikar, millum námsarbeiðarar í Potosí og jetsettið í Santa Cruz. Tingini fungera ikki sum her: vegir skola burtur, bussarnir koyra ikki fyrr enn teir eru fullir, nógv upprunafólk búgva í adobe-steinshúsum við opnum eldstaði. Skúlabørn ganga í tímavís fyrri at sleppa í skúla, meðan onnur noyðast at ansa húsdjórum heldur enn at læra at lesa og skriva. Men vakurt, stórsligið og hugtakandi er landið.

La Paz er høvuðsstaðurin í Bolivia, og er ikki bara tann høvuðsstaðurin í verðini, sum liggur hægst uppi (uml. 4000 m), men eisini ein av teimum, sum liggja vakrast fyrri. Tá ið tú koyrir frá flogvøllinum, sum liggur uppi á *Altiplano*, háslættanum, missir tú næstan ondina, tá ið tú sært býin vaksa upp úr tí djúpa dalinum undir tær og toyggja seg upp móti tí veldiga, kavaklædda fjallinum *Illimani*, ið vakir hábærsliga yvir býnum.

Niðri í miðbýnum standa háhúsini, og her liggja tey fínu hotellini, skrivstovurnar, stjórnarbygningarnir og bankarnir – nógvir við vápnaðum vaktum frammanfyri. Her bógva tey hvítu, tey við pengum. Upp eftir líðunum og uppi á *Altiplano* bógva indianararnir – allir teir, sum tey seinastu nógvu árinu hava uppgivið at klára seg á háslættanum við sínum smáu jarðarbrúkum, og eru komin inn til tann stóra býin við vón um eitt betri lív.

Her er ein hurlivasi av larmandi bilum, rópanði buss-dreingjum, snjøllum skrúðgongum og harðmæltum mótmælisgongum, og mitt í øllum rokinum sita tær indiansku konurnar (*cholas*), pinnastillar og tigandi í sínum skjúrtum og teppum. Tær selja ymiskt smátt: frukt, grønt, breyð, kakur, slikkipinnar, svávilðósir...

Á *Mercado de las brujas* (heksamarknaðinum) mitt í býnum selja tey ymiskar verndarlutir, sum serliga hava samband við tilbiðjanina av *Pacha Mama* – móðir jørð. Har er natúrmedicin av øllum slag at fáa, gripir, sum skulu verja teg móti sjúku og illum andum, ella tryggja tær eydnu, pengar, útbúgving.... Turkað lama-fostur fáast eisini í flestu búðum. Tey skulu t.d. gravast niður í jørðina, um nýggj hús skulu byggjast.

Tey flestu eru katólsk og ganga regluliga í kirkju. Men samstundis er gamla natúrreligióin ein stórur partur av lívi teirra og *Pacha Mama* er við í øllum, sum indianarar fáast við. Teir ofra til móðir jørð fyrri hvørja máltíð, fyrri hvørja veitslu, tá ið tey heysta ella seta niður. Umráðandi er fyrst og fremst at virða hana – *Pacha Mama*.

